

ЯКОВЕНКО Р. В.

ЛЕКЦІЯ № 2

з курсу

**ГЛОБАЛЬНА
ЕКОНОМІКА**

для студентів економічних спеціальностей

м. Кропивницький – 2019

УДК 339.97

Я47

Затверджено на засіданні кафедри економічної теорії, маркетингу та економічної кібернетики. Протокол від 12 вересня 2018 року № 2.

© Р.В. Яковенко, 2019.
© ЦНТУ, 2019.

Лекція 2. СТАНОВЛЕННЯ ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

ПЛАН

1. Підходи щодо дослідження міжнародних економічних трансформацій.
2. Принципи взаємодії національних економік із зовнішнім глобальним середовищем.
3. Закономірності функціонування глобальної економіки та їх прогнозування.
4. Часові параметри і горизонти глобалізації.

1. Підходи щодо дослідження міжнародних економічних трансформацій

Традиційний підхід у дослідженні міжнародних економічних трансформацій передбачає використання:

1) класичних (вестфальських, *геополітичних*) уявлень про міжнародну економіку як про механічну суму національних економік, що були розділені державними кордонами і тих, що будували економічні взаємовідносини на основі спонтанних виходів за національні кордони;

2) системи поглядів, в основі якої знаходилася *політична карта світу*, яка підпорядковує економічну карту і визначає межі відносин із зовнішнім світом завдяки інтернаціоналізації. Тобто цей підхід визначав переважання політичних інтересів над економічними в процесі міжнародної співпраці.

Сучасний **геоекономічний** підхід до вивчення глобальної економіки полягає у:

1) новому уявленні глобальної економіки як єдиної економічної популяції, де національні економіки та їх господарські структури тісно переплетені і являють собою нерозривну, цілісну, багаторівневу, пульсуючу структуру;

2) системи поглядів, в якій геоекономічний атлас заміщує геополітичне розділення світу. Тобто визначається домінування економічних інтересів над економічними.

Більш адекватний сучасний підхід („світ без кордонів”) об’єктивно обмежується національними межами світової організації суспільства, яка базується на традиційному підході. В результаті відбувається гальмування розвитку національних економічних систем.

Джерелом формування повноцінного геоекономічного простору є забезпечення безперервності відтворювального процесу в межах *інтернаціоналізованих відтворювальних ядер (ІВЯ)*, які складаються з 2-х частин: інтернаціоналізованої частки виробництва та інтернаціоналізованої частки сфери обігу.

2. Принципи взаємодії національних економік із зовнішнім глобальним середовищем

Платформа взаємодії національних економік із зовнішнім середовищем в умовах глобалізації визначається такими принциповими положеннями:

- будь-яка національна економіка об'єктивно є часткою геоекономічного простору, а отже бере в ній участь, хоче вона того, чи ні;
- будь-яка відтворювальна структура, в тому числі національна економіка, має певні виробничі обов'язки;
- під революційним впливом НТП сучасні виробничі сили швидко долають національні кордони, міжнародна кооперація праці формує специфічну інфраструктуру міжнародного виробництва;
- у будь-якій національній економіці присутні всі елементи сучасного глобального економічного організму, але вони визрівають дуже повільно внаслідок своєї кордонної обмеженості;
- триває процес виродження традиційних корпорацій та заміна їх на тимчасово діючі консорціуми в межах ІВЯ, завданням яких є реалізація товарів та програм;
- з утворенням ІВЯ відбувається трансформація урядових і державних органів; такі уряди та органи діють за межами національних держав, але в контурах ІВЯ – приклад Європейський союз.

Особливу роль відіграє **геокультурний простір**, структурні одиниці якого формують **культурографічні** утворення. Під впливом культурних подій на карті світу сформувались ідеологічні програми цивілізацій, на стиках яких знаходяться проміжні простори, які мають назву **лімітрофи**.

3. Закономірності функціонування глобальної економіки та їх прогнозування

До закономірностей функціонування сучасної глобальної економіки відносять:

- загальноцивілізаційний прогрес завдяки глобальній доступності ресурсів і технологічно-управлінських інновацій;
- глобальний характер факторної мобільності, зростання масштабів міжнародного виробництва, формування усталених механізмів урівноваження глобального попиту та пропозиції;
- динамізацію інтеграції мікро- та макроструктур завдяки міжнародній стандартизації, ринковій уніфікації та регуляторній гармонізації;
- нерівномірний та нееквівалентний розподіл витрат і доходів на глобальних ринках, що зумовлює непропорційність і асиметричність розвитку та поглиблює міжкрайові й міжрегіональні інформаційно-технологічні та соціально-економічні розриви.

Економічна інтеграція кількісних показників прогнозування дала можливість зробити такі висновки:

1. У світі має відбутись кардинальний поворот у бік економічної інтеграції, формування відкритої світової економіки.

2. Зароджується нова довготривала тенденція затухання економічного зростання і на рубежі першого та другого десятиліть ХХІ ст. можна очікувати на його повне припинення.

3. Розширене відтворення буде можливим за наявності країн, що розвиваються, без яких світовому центру бракуватиме економічних ресурсів.

4. Країни, що розвиваються виконуватимуть роль переважно споживачів та постачальників ресурсів, а не самостійних виробників в умовах відкритої економіки через шалений розрив у продуктивності праці.

5. Країни, що розвиваються практично не матимуть шансів наздогнати або зменшити розрив у відставанні від розвинутих країн у разі формування відкритої економіки.

6. У разі формування „закритої” економіки країн, що розвиваються, відбудеться згортання економічної діяльності в розвинених країнах. І навпаки розвиток економіки в розвинених країнах у разі формування „відкритої” економіки вплине на згортання економічної активності в країнах периферії.

7. Економічні системи країн периферії неспроможні самостійно розвиватись і переходити на вищий рівень розвитку. Їх модернізація можлива лише за рахунок зовнішніх чинників, залучення ТНК.

4. Часові параметри і горизонти глобалізації

Існують 4 концепції, що віддзеркалюють історичні кордони глобалізації:

1. Концепція глобалізації як зміни форми історичного процесу (концепція „архаїчної глобалізації”).

2. Концепція глобалізації як сучасного економічного феномену.

3. Концепція протогобалістів.

4. Концепція глобалізації як позачасової властивості, що іманентно притаманна світовому суспільству (концепція Азроянца).

За першим підходом розрізняють такі етапи становлення глобалізації:

1. Монотеїзм (1860 р. до н.е. – 583 р. до н.е.).

2. Античні форми глобалізації (імперсько–конфесійна глобалізація) – Імперія О. Македонського, Стародавній Рим, Східна Римська Імперія (558 р. до н.е. – 1453 р.).

3. Мусульманський проект глобалізації – Арабський Халіфат, Монгольська імперія, Османська імперія (VIII–XIX ст.).

4. Колоніально-торговельні імперії (колоніальна глобалізація) – Велика Британія, Іспанія, Португалія, Франція, Нідерланди (XV–XIX ст.).

5. Індустріальні імперії (індустріальна глобалізація) – Велика Британія, Німеччина, Росія, Франція, США (XVIII–XIX ст.).

Глобалізаційний розрив 1914 – 1918 рр. – 1 Світова війна – 22 млн. загиблих

6. Фаза глобальної автаркії – Третій Рейх (1933–1945), СРСР (1922–1991), США, Ліга Націй (1919), Комуністичний інтернаціонал (1919).

Глобалізаційний розрив 1939 – 1945 рр. – 2 Світова війна. Задіяні 61 держава з 73 існуючих, 80% земної кулі.

7. Ліберальна глобалізація – 2 наддержави СРСР та США, ООН, МВФ, ЄС.

Представник **другого напрямку** О. Білорус, критикуючи архаїчну глобалізацію виділяє низку критичних періодів її особливого пришвидшення:

- **перший етап** – створення імперій на основі торговельних інтересів, симбіозу держави та релігії (Рим, Візантія, Китай, Київська Русь);

- **другий етап** – період великих географічних відкриттів і створення економічних імперій та перших глобальних корпорацій (XV ст.);

- **третій етап** – промислова революція (Європа, XVIII ст.) і формування міжнародних ринків;

- **четвертий етап** – епоха першої і другої світових війн та світова холодна економічна війна (1948 – 1989);

- **п'ятий етап** – інформаційна революція (починаючи з другої половини XX ст.);

Третя концепція розглядає 3 етапи:

- інтернаціоналізація (починаючи з середини XIX ст.), що відповідає розвитку експортних потоків (протоглобальна стадія фази світового розвитку);

- транснаціоналізація (з початку 1945 р.), пов'язана зі стрімким зростанням потоків приватних зовнішніх інвестицій;

- глобалізація (з 1980).

Концепція глобалізації як позачасової властивості, що іманентно притаманна світовому суспільству стверджує, що в історії постійно мають місце інтеграційні та дезінтеграційні тенденції, які формують глобалізацію, як мету історичного процесу.

До складових інтеграції належать:

- транснаціоналізація;

- регіоналізація;

- імперіалізація;

- націоналізація;

- етносоціалізація.

До складових дезінтеграції відносять:

- етносуверенізація;

- реставрація;

- асоціалізація;

- міграція.

Література:

1. Яковенко Р. В. Глобальна економіка : методичні вказівки до вивчення курсу / Р. В. Яковенко. – Кіровоград : КНТУ, 2015. – 100 с.
2. Яковенко Р. В. Глобальна економіка : конспект лекцій / Р. В. Яковенко. – Кіровоград : КНТУ, 2014. – 57 с. Доступно за адресою: <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/bitstream/123456789/6105/1/konspekt.PDF>.
3. Яковенко Р. В. Тести для контролю знань з навчальної дисципліни „Глобальна економіка” / Р. В. Яковенко. – Кіровоград : КНТУ, 2015. – 28 с. Доступно за адресою: <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/bitstream/123456789/6321/1/testGL.PDF>.
4. Яковенко Р. В. Робоча програма з навчальної дисципліни „Глобальна економіка” / Р. В. Яковенко. – Кропивницький : КНТУ, 2016. – 40 с. Доступно за адресою: <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/bitstream/123456789/6315/1/rp16.PDF>.
5. Яковенко Р. В. Питання до екзамену з курсу „Глобальна економіка” для студентів денної та заочної форми навчання / Р. В. Яковенко. – Кропивницький : ЦНТУ, 2017. – 4 с. Доступно за адресою: <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/bitstream/123456789/6988/1/202pdf.PDF>.
6. Яковенко Р. В. Соціально-економічний механізм впливу на демографічні процеси, як головний чинник суспільного відтворення в умовах глобалізації / Роман Яковенко // Теорії мікро-макроекономіки. – К. : Академія муніципального управління. – 2006. – Вип. 25. – С. 111–113.
7. Яковенко Р. В. Митно-тарифне регулювання як фактор впливу на демографічні процеси / Роман Яковенко // Вісник Академії митної служби України. – Дніпропетровськ : Академія митної служби. – 2006. – № 3 (31). – С. 10–14.
8. Яковенко Р. В. Регіональні аспекти соціально-економічного впливу на міграційні процеси / Роман Яковенко // Актуальні проблеми міжнародних відносин : зб. наук. праць. – К. : Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Інститут міжнародних відносин. – 2007. – Вип. 66., ч. 1. – С. 108–111.
9. Яковенко Р. В. Людський капітал та людський потенціал / Роман Яковенко // Наук. праці Кіровоградського нац. техн. ун-ту : Економічні науки. – Кіровоград : КНТУ. – 2013. – Вип. 24. – С. 186–193.
10. Яковенко Р. В. Соціально-економічні важелі впливу на демографічні процеси в світлі стратегії євроінтеграції / Роман Яковенко // Моделі та стратегії євроінтеграції України : економічний і правовий аспекти : зб. матеріалів IX Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 30 травня 2006 р.). – К. : УАЗТ, 2006. – С. 268–270.
11. Яковенко Р. В. Конвертованість валюти та економічна безпека держави / Р. В. Яковенко, К. О. Новакова // Тези доповідей студентів і магістрантів на XLVIII науковій конференції 17 квітня 2014 року. – Кіровоград : КНТУ, 2014. – С. 76–80.
12. Яковенко Р. В. Шляхи активізації залучення іноземних інвестицій / Р. В. Яковенко, К. О. Семенюк // Матеріали за 11-а міжнародна научна

практична конференція [„Новината за напреднали наука – 2015”]. (Софія, Болгарія, 17-25 травня 2015 р.). – София : „Бял ГРАД-БГ” ООД, 2015. – Том 5 : Икономики. – С. 17–19.

13. Яковенко Р. В. Сальдо зовнішньої торгівлі послугами / Р. В. Яковенко, В. Ю. Соловійова // *Materialy XII Miedzynarodowej naukowo-praktycznej konferencji [„Strategiczne pytania swiatowej nauki – 2016”]*. (Перемишль, Польща, 7-15 лютого 2016 р.). – Przemyśl : Nauka i stadia, 2016. – Vol. 2 : Ekonomiczne nauki. – С. 64–66.

14. Яковенко Р. В. Умови розвитку українського бізнесу в системі глобалізації та становлення глобальної економіки / Р. В. Яковенко, С. В. Ковальов // *Економічні перспективи підприємництва в Україні : збірник матеріалів Всеукраїнської інтернет-конференції. 27-28 жовтня 2016 р., м. Ірпінь. – Т 2. – Ірпінь : УДФСУ, 2016. – С. 52–55.*

15. Яковенко Р. В. Проблемні питання методології сучасних економічних досліджень / Р. В. Яковенко // „Сучасні проблеми економічної теорії, маркетингу та моделювання соціально-економічних систем” : Матеріали Першої Всеукраїнської науково-практичної конференції (заочної), м. Кропивницький, 28-29 квітня 2017 року. – Кропивницький : „Ексклюзив-систем”, 2017. – С. 114–117.

16. Яковенко Р. В. Моделі визначення рівня глобалізації на різних щаблях / Р. В. Яковенко, В. А. Мицюк // „Сучасні проблеми економічної теорії, маркетингу та моделювання соціально-економічних систем” : Матеріали Першої Всеукраїнської науково-практичної конференції (заочної), м. Кропивницький, 28-29 квітня 2017 року. – Кропивницький : „Ексклюзив-систем”, 2017. – С. 124–126.

17. Яковенко Р. В. Вплив російської агресії на економічну безпеку України в межах глобалізаційних процесів / Р. В. Яковенко, В. І. Головатій // *Україна – територія можливостей для розвитку підприємництва : збірник матеріалів міжнародної науково-практичної інтернет-конференції [Економічні перспективи підприємництва в Україні], (26–27 жовтня 2017 р., м. Ірпінь) : у 2 ч. Ч. 2. – Ірпінь : Університет ДФС України, 2017. – С. 152–154.*

18. Старкіна О. Д. Роль інтелектуального капіталу в контексті національної безпеки / О. Д. Старкіна, Р. В. Яковенко // *Облік і контроль в управлінні підприємницькою діяльністю : Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції, 19-20 жовтня 2018 р. – Кропивницький : Ексклюзив-Систем, 2018. – С. 157–159.*

19. Яковенко Р. В. Використання досвіду міжнародних організацій в процесі регулювання розвитку людського потенціалу / Роман Яковенко // *Розвиток економічної думки : зб. наук. праць. – Кіровоград : „Поліграф-сервіс”. – 2008. – Вип. 1. – С. 6–10.*

20. Яковенко Р. В. Методологія дослідження людського потенціалу в умовах світової фінансової кризи / Роман Яковенко // *Розвиток економічної думки : зб. наук. праць. – Кіровоград : „Поліграф-сервіс”. – 2009. – Вип. 2. – С. 6–15.*

21. Яковенко Р. В. Трансформація ролі держави в умовах сучасної економіки / Р. В. Яковенко, К. В. Самсонова // Розвиток економічної думки : зб. наук. праць. – Кіровоград : „Поліграф-сервіс”. – 2010. – Вип. 3. – С. 133–142.
22. Яковенко Р. В. Традиційний та інтелектуальний капітал / Р. В. Яковенко, О. В. Яцун // Розвиток економічної думки : зб. наук. праць. – Кіровоград : „Поліграф-сервіс”. – 2010. – Вип. 3. – С. 237–244.
23. Яковенко Р. В. Інформатизація в Україні : основні напрями, тенденції, проблеми / Р. В. Яковенко, К. В. Самсонова // Розвиток економічної думки : зб. наук. праць. – Кіровоград : „Поліграф-сервіс”. – 2011. – Вип. 4. – С. 40–50.
24. Маньковська В. Я. Конкурентоспроможність економіки України на світовому ринку / В. Я. Маньковська, Р. В. Яковенко // Розвиток економічної думки : зб. наук. праць. – Кіровоград : „Поліграф-сервіс”. – 2011. – Вип. 4. – С. 149–157.
25. Гудима Ю. Ю. Еволюція економічних потреб та інтересів / Ю. Ю. Гудима, Р. В. Яковенко // Розвиток економічної думки : зб. наук. праць. – Кіровоград : „Поліграф-сервіс”. – 2011. – Вип. 4. – С. 163–170.
26. Стецик Ю. В. Вплив міграції робочої сили на міжнародні економічні відносини / Ю. В. Стецик, Р. В. Яковенко // Розвиток економічної думки : зб. наук. праць. – Кіровоград : „Поліграф-сервіс”. – 2011. – Вип. 4. – С. 177–183.
27. Яковенко Р. В. Інституціональні фактори становлення сучасних грошей / Р. В. Яковенко // Освіта, менеджмент і бізнес : світовий вимір. Серія : економічні науки. – К. : Українсько-американський гуманітарний інститут „Вісконсинський міжнародний університет (США) в Україні. – 2011. – № 4. – С. 35–41.
28. Яковенко Р. В. Моніторинг громадської думки щодо вступу України в ЄС / Р. В. Яковенко // Розвиток економічної думки : зб. наук. праць. – Кіровоград : „Поліграф-сервіс”. – 2012. – Вип. 5. – С. 60–65.
29. Яковенко Р. В. Україна та міжнародні економічні організації / Р. В. Яковенко // Розвиток економічної думки : зб. наук. праць. – Кіровоград : „Поліграф-сервіс”. – 2012. – Вип. 5. – С. 76–92.
30. Базан А. В. Міграція та її вплив на економіку України / А. В. Базан, Р. В. Яковенко // Розвиток економічної думки : зб. наук. праць. – Кіровоград : „Поліграф-сервіс”. – 2014. – Вип. 7. – С. 73–82.
31. Яковенко Р. В. Розвиток галузевих ринків в умовах глобалізації / Р. В. Яковенко, О. В. Щельник // Розвиток економічної думки : зб. наук. праць. – Кіровоград : видавець Лисенко В. Ф. – 2015. – Вип. 8. – С. 67–72.
32. Яковенко Р. В. Проблеми глобалізації та форми їх прояву / Р. В. Яковенко, Н. Д. Бірзул // Розвиток економічної думки : зб. наук. праць. – Кіровоград : видавець Лисенко В. Ф. – 2015. – Вип. 8. – С. 91–100.
33. Яковенко Р. В. Зарубіжний досвід та проблеми функціонування малого бізнесу / Р. В. Яковенко, Н. В. Афанасьєва // Розвиток економічної

думки : зб. наук. праць. – Кіровоград : видавець Лисенко В. Ф. – 2015. – Вип. 8. – С. 119–134.

34. Яковенко Р. В. Методологія вивчення і дослідження національної економіки [Електронний ресурс] / Р. В. Яковенко. – Режим доступу : <http://www.surma-ua.info/?p=5265>. – Назва з титул. екрану.

35. Яковенко Р. В. Завдання вивчення національної економіки [Електронний ресурс] / Р. В. Яковенко. – Режим доступу : <http://www.surma-ua.info/?p=5499>. – Назва з титул. екрану.

36. Яковенко Р. В. Розвиток людського потенціалу в умовах світової фінансової кризи [Електронний ресурс] / Р. В. Яковенко. – Режим доступу : <http://www.surma-ua.info/?p=5946>. – Назва з титул. екрану.

37. Яковенко Р. В. Основи саморозвитку економіки держави [Електронний ресурс] / Р. В. Яковенко. – Режим доступу : <http://tusovka.kr.ua/news/2018/01/29/osnovi-samorozvitku-ekonomiki-derzhavi>. – Назва з титул. екрану.

38. Яковенко Р. В. Сутність та структура національного багатства. Національний капітал [Електронний ресурс] / Р. В. Яковенко. – Режим доступу : <http://tusovka.kr.ua/news/2018/01/31/sutnist-ta-struktura-ekonomichnogo-potentsialu-natsionalne-bagatstvo>. – Назва з титул. екрану.

39. Яковенко Р. Міграційні процеси : необхідність активізації застосування соціально-економічних важелів впливу [Електронний ресурс] / Р. Яковенко. – Режим доступу : <http://rk.kr.ua/migratsiini-protsesi-neobhidnist-aktivizatsii-zastosuvannja-sotsialno-ekonomichnih-vazheliv-vplivu>. – Назва з титул. екрану.

40. Яковенко Р. В. Економічні категорії та закони [Електронний ресурс] / Р. В. Яковенко. – Режим доступу : <http://www.surma-ua.info/?p=6391>. – Назва з титул. екрану.

41. Яковенко Р. В. Продуктивність національного капіталу [Електронний ресурс] / Р. В. Яковенко. – Режим доступу : <http://tusovka.kr.ua/news/2018/02/23/produktivnist-natsionalnogo-kapitalu>. – Назва з титул. екрану.

42. Яковенко Р. Економічна роль інформації. Інформаційний потенціал національної економіки [Електронний ресурс] / Р. Яковенко. – Режим доступу : <http://rk.kr.ua/ekonomichna-rol-informatsii-informatsiinii-potentsial-natsionalnoi-ekonomiki>. – Назва з титул. екрану.

43. Яковенко Р. В. Становлення ринку та реструктуризація економіки в логіці економічного переходу [Електронний ресурс] / Р. В. Яковенко. – Режим доступу : <http://tusovka.kr.ua/news/2018/04/13/stanovlennja-rinku-ta-restrukturizatsija-ekonomiki-v-logitsi-ekonomichnogo-perehodu>. – Назва з титул. екрану.

44. Яковенко Р. В. Типи економічних систем [Електронний ресурс] / Р. В. Яковенко. – Режим доступу : <http://tusovka.kr.ua/news/2018/04/13/stanovlennja-rinku-ta-restrukturizatsija-ekonomiki-v-logitsi-ekonomichnogo-perehodu>. – Назва з титул. екрану.

45. Яковенко Р. В. Сутність економічного (господарського) механізму, його типи [Електронний ресурс] / Р. В. Яковенко. – Режим доступу : <http://www.surma-ua.info/?p=7467>. – Назва з титул. екрану.
46. Яковенко Р. В. Особливості регулювання різних секторів економіки в розвинутих країнах [Електронний ресурс] / Р. В. Яковенко. – Режим доступу : <http://www.surma-ua.info/?p=7497>. – Назва з титул. екрану.
47. Яковенко Р. В. Макроекономічна стабілізація [Електронний ресурс] / Р. В. Яковенко. – Режим доступу : <http://www.surma-ua.info/?p=7808>. – Назва з титул. екрану.
48. Яковенко Р. В. Основні напрями економічної політики та її завдання [Електронний ресурс] / Р. В. Яковенко. – Режим доступу : <http://www.surma-ua.info/?p=7810>. – Назва з титул. екрану.
49. Яковенко Р. В. Форми та інструменти державного регулювання економіки [Електронний ресурс] / Р. В. Яковенко. – Режим доступу : <http://tusovka.kr.ua/news/2018/05/07/formi-ta-instrumenti-derzhavnogo-reguljuvannja-ekonomiki>. – Назва з титул. екрану.
50. Яковенко Р. В. Теорії економічного зростання [Електронний ресурс] / Р. В. Яковенко. – Режим доступу : <http://www.surma-ua.info/?p=7986>. – Назва з титул. екрану.
51. Яковенко Р. В. Передумови економічного зростання [Електронний ресурс] / Р. В. Яковенко. – Режим доступу : <http://www.surma-ua.info/?p=7984>. – Назва з титул. екрану.
52. Яковенко Р. В. Динаміка і статика економічного зростання [Електронний ресурс] / Р. В. Яковенко. – Режим доступу : <http://www.surma-ua.info/?p=7992>. – Назва з титул. екрану.
53. Яковенко Р. В. Теорія економічного зростання Роберта Солоу [Електронний ресурс] / Р. В. Яковенко. – Режим доступу : <http://www.surma-ua.info/?p=8003>. – Назва з титул. екрану.
54. Яковенко Р. В. Сутність та характеристика сучасного світового господарства [Електронний ресурс] / Р. В. Яковенко. – Режим доступу : <http://www.ungazeta.info/?p=7444>. – Назва з титул. екрану.
55. Яковенко Р. В. Ціна світового ринку [Електронний ресурс] / Р. В. Яковенко. – Режим доступу : <http://tusovka.kr.ua/news/2018/11/06/tsina-svitovogo-rinku>. – Назва з титул. екрану.
56. Яковенко Р. В. Сутність та види зовнішньоекономічної діяльності [Електронний ресурс] / Р. В. Яковенко. – Режим доступу : <http://tusovka.kr.ua/news/2018/11/07/sutnist-ta-vidi-zovnishnoekonomichnoi-dijalnosti>. – Назва з титул. екрану.
57. Яковенко Р. В. Форми та інструменти впливу держави на зовнішньоекономічну діяльність [Електронний ресурс] / Р. В. Яковенко. – Режим доступу : <http://tusovka.kr.ua/news/2018/11/08/formi-ta-instrumenti-vplivu-derzhavi-na-zovnishnoekonomichnu-dijalnist>. – Назва з титул. екрану.
58. Яковенко Р. В. Платіжний баланс у системі регулювання зовнішньоекономічної діяльності [Електронний ресурс] / Р. В. Яковенко. – Режим доступу : <http://tusovka.kr.ua/news/2018/11/09/platizhnii-balans-u>.

sistemi-reguljuvannja-zovnishnoekonomichnoi-dijalnosti. – Назва з титул. екрану.

59. Яковенко Р. В. Перешкоди на шляху інтеграції України у світове господарство [Електронний ресурс] / Р. В. Яковенко. – Режим доступу : <http://tusovka.kr.ua/news/2018/11/20/pereshkodi-na-shljahu-integratsii-ukraini-u-svitove-gospodarstvo>. – Назва з титул. екрану.

60. Яковенко Р. В. Еволюція співпраці України з Європейською співдружністю [Електронний ресурс] / Р. В. Яковенко. – Режим доступу : <http://tusovka.kr.ua/news/2018/11/21/evoljutsija-spivpratsi-ukraini-z-evropeiskoju-spidruzhnistju>. – Назва з титул. екрану.

61. Яковенко Р. В. Стан стратегічного партнерства України та Європейського союзу [Електронний ресурс] / Р. В. Яковенко. – Режим доступу : <http://tusovka.kr.ua/news/2018/11/22/stan-strategichnogo-partnerstva-ukraini-ta-evropeiskogo-sojuzu>. – Назва з титул. екрану.

62. Яковенко Р. В. Ризики розширення Європейського союзу [Електронний ресурс] / Р. В. Яковенко. – Режим доступу : <http://tusovka.kr.ua/news/2018/11/23/riziki-rozshirennja-evropeiskogo-sojuzu>. – Назва з титул. екрану.

63. Яковенко Р. В. Перспективи взаємодії Україна-ЄС [Електронний ресурс] / Р. В. Яковенко. – Режим доступу : <http://tusovka.kr.ua/news/2018/11/24/perspektivi-vzaemodii-ukraina-es>. – Назва з титул. екрану.

64. Яковенко Р. В. Стратегія політики Європейського сусідства [Електронний ресурс] / Р. В. Яковенко. – Режим доступу : <http://tusovka.kr.ua/news/2018/11/25/strategija-politiki-evropeiskogo-susidstva>. – Назва з титул. екрану.

65. Яковенко Р. Методологія сучасних економічних досліджень та економічна теорія у внз [Електронний ресурс] / Р. Яковенко. – Режим доступу : <http://rk.kr.ua/metodologija-suchasnih-ekonomichnih-doslidzhen-ta-ekonomichna-teorija-u-vnz>. – Назва з титул. екрану.

66. Яковенко Р. В. Вплив глобалізації на внутрішні економічні перетворення [Електронний ресурс] / Р. В. Яковенко. – Режим доступу : <http://tusovka.kr.ua/news/2018/12/15/vpliv-globalizatsii-na-vnutrishni-ekonomichni-peretvorennja>. – Назва з титул. екрану.

67. Яковенко Р. В. Вибір моделі економічного розвитку в умовах глобалізації [Електронний ресурс] / Р. В. Яковенко. – Режим доступу : <http://tusovka.kr.ua/news/2018/12/16/vibir-modeli-ekonomichnogo-rozvitku-v-umovah-globalizatsii>. – Назва з титул. екрану.

68. Яковенко Р. В. Інтеграційний вибір України [Електронний ресурс] / Р. В. Яковенко. – Режим доступу : <http://tusovka.kr.ua/news/2018/12/18/integratsiinii-vibir-ukraini>. – Назва з титул. екрану.

69. Яковенко Р. В. Європейська співдружність [Електронний ресурс] / Р. В. Яковенко. – Режим доступу :

<http://tusovka.kr.ua/news/2018/12/19/evropeiska-spivdruzhnist>. – Назва з титул. екрану.

70. Яковенко Р. В. Україна та інтеграційні процеси в Європі [Електронний ресурс] / Р. В. Яковенко. – Режим доступу : <http://tusovka.kr.ua/news/2018/12/17/ukraina-ta-integratsiini-protsesi-v-evropi>. – Назва з титул. екрану.

71. Яковенко Р. В. Національна економіка : навч. посіб. / Роман Яковенко. – Кіровоград : „Пік”, 2009. – 548 с. : іл.

72. Яковенко Р. В. Національна економіка : навч. посіб. / Роман Яковенко. – [2-ге вид., випр.]. – Кіровоград : „КОД”, 2010. – 548 с.

73. Яковенко Р. В. Тлумачний англо-український словник економічних термінів з елементами теорії та проблематики. Дидактичний довідник / Роман Яковенко. – [Вид. 2-ге, випр.]. – Кіровоград : видавець Лисенко В.Ф., 2015. – 130 с.

74. Яковенко Р. В. Наукова робота студентів : методичні поради та рекомендації / Р. В. Яковенко. – [2-ге вид., випр. і розшир.]. – Кропивницький : ЦНТУ, 2018. – 44 с.